

BRASSÓI LAPOK

SZERKESZTŐSÉG, KIADÓHIVATAL, NYOMDA
BRASSÓ, KAPU-ÚCCA 64-66. SZÁM

POLITIKAI NAPILAP

TELEFONSZÁMOK: SZERKESZTŐSÉG 177 és
677 SZÁM - KIADÓHIVATAL 82 és 677 SZÁM

ELŐFIZETÉSI DIJAK: Brassóban egy óra 70 lej
negyedévre 190, félévre 360, egy évre 680 és 10 lej kézbesítési
díj. - Vidékre postai küldéssel 80, 220, 420 és 800 lej
Külföldre negyedévre 370, félévre 720, egész évre 1400 lej

FŐSZERKESZTŐ
SZELE BÉLA dr.

HÍRDETESEKET Brassó kivételével kizárólag a PUBLI-
CITE RADOR BUKAREST, Strada Berthelot No. 1, vagy annak
fiókjai vesznek fel. APRÓHÍRDETESEK közvetlenül a kiadoba
küldendők vagy bármelyik bizományosunk útján is feladhatók

Csinos csokrot

lehetne összeállítani a Ciocok, Popea Györgyök, Theodorescu Lázárok, Coroiu Sándorok, e szatmári, dévai, nagyvárad, csikszeredei köztisztviselők manipulációiból a közérkölcös világmúzeuma számára. De ezek csak a legfrissebb virágok, amelyeket csak imént szakított le a 'tulbuzgó' hatósági kertész, mennyi van, Istenem, s minő elragadó diszpeldány még a múltból, s mennyi, amiket még a közöny vagy a kímélet érintetlenül hagy a virágágyban!

Dragos Teofil méltán mondhatta (de későn és milyen szordinós ajakkal mondta!) hogy a legégetőbb baj az intellektuelek bolsevizmusa, tisztviselők mohó habzsolása a vasúti anyagokban (különös ok lehet ennek a külön kiemelésére!), az állami javakban, egyszerűen a korrupció.

Es ezzel szemben mit látunk? Egy-egy eset, ha felfakad, eljár az illető hatóság, s eljár a bíróság, de a parciális elintézés nem segít a közállapotok romlottságán; az a haszonleső és gazdagodási vágy, mely a liberális képviselő szerint is a rosszul fizetett hivatalnok kar egy nagy részét eltölti, borzalmas pusztítást végez az ország erkölcsén, a közérdek javán, az állam tekintélyén.

Shaftesbury szerint a nyugtalanság, hogy olyas valamihez jussunk, amit nem bírnak és olyan valami legyünk, amik nem vagyunk, minden erkölcsi telenség forrása.

Ebben a találó megállapításban benne foglaltatik az itthoni helyzet tükre és kritikája.

Egy sereg ember a lakosság kárán áparkodik vagyont szerezni s alacsony minősítéssel törekszik olyan állásba jutni, a mi csak nagyobb kvalifikációnak, méltó előéletnek dukál. S ebből ered legfőképp a közélet legtöbb nyavalyája.

Nos, és mindezzel szemben, hol a kormányzat erkölcsé, erélye, organizáló és regeneráló képessége?

Dárius perzsa király nagyobb óvatosságból a tartományokba minden évben tiszteket küldött szét, kiket a király fűleinek és szemeinek hívtak, mivel az volt a feladatuk, hogy mindent lássanak és halljanak, ami a birodalom legtávolabbi részében is történik. Ezek mindenüvé akkor toppantak be, mikor a legkevésbé várták őket, a szükséges reformokat végrehajtották, s ha kellett felfüggesztették, sőt fel is függesztették a satrapákat.

Vajjon Romániában nem akadnának fölségének is hasonló megbízható megbízottai, 'fület és szemei', akik egy kicsit diszkrétan tanulmányoznák a helyzetet és titokban kitapasztalnák, mi is megy végbe bizonyos körökben, bizonyos dolgokban? Elállna a szemük és a fülük ezeknek a 'szemeknek és fülök'-nek attól, amit látnának és hallanának.

Mert a közállapotok immár olyanok, mintha a bibliai panasz elevenedett volna meg: a te kormányzód elhajlottak és orvoknak társai; mindnyájan szeretik az ajándékot és a fizetésre néznek. Az árváknak nem ítélnék, és az özvegyek perit nem bocsátják eleibe.

Erkölcsei tisztaságra és erkölcsi bátorságra van szükség, hogy a bűnös satrapától végre megszabaduljunk.

Miért kell még fenntartani a kisantantot?

Duca külügyminiszter védőirata egy francia revüben

BRASSÓ, (A Brassói Lapok tudósítójától.) Duca külügyminiszter az Europe Nouvelle című francia folyóiratba cikket írt Kelet-Európa biztonságáról.

A miniszter abból indul ki, hogy a kisantantot gyakran vádolják imperialista törekvésekkel, holott e szövetség célja egészen más. A kisantant célja az, hogy megvédje az utódállamokat a legyőzött államoktól, melyek szerencsétlenségre nem akarnak belenyugodni bukásukba. Elég volt, ugymond, Apponyi gróftól halani Genfben, hogy tisztában legyenek Magyarország érzelmeiről. Elég figyelemmel kísérni a német nemzetiek akcióját és az albániai és macedóniai agitációkat, de különösen a szovjetek magatartását, hogy a kisantant szükségességéről meg legyünk

győződve. Az bizonyos, amely napon valamennyi állam tagja lesz a népszövetségnek, és támadás esetére valamennyi garantálja a kölcsönös védelmet, a kisantantnak nem lesz többé értelme. De míg ez a segítség nincs biztosítva, egyetlen kormányt sem lehet arra kényszeríteni, hogy a zsákmányt vizbeli árnyékért elengedje. Reméli Duca, hogy a nemzetközi szolidaritás műve csakhamar biztosítani fogja a világ békéjét.

A kisantant államai, amelyek Európának egy támadásra nagyon is kitett szögében élnek, élénk érdeklődéssel kísérik a népszövetség munkáját. De optimizmusuknak nem szabad tulzottnak lennie, mikor minden nap új cáfolatot hozhat a bizakodásra.

A jugoszlávok felborították a határmegállapítást

Dudan zárai képviselő az olasz nagykövethez fordult felvilágosításért

RÓMA. (A Brassói Lapok római tudósítójától.) Bodrero tábornok Olaszország meghatalmazott minisztere Belgrádban egy nyilatkozatában, amelyet Lubljánában tett a Neue Freie Presse tudósítójának, többek között a következőket mondotta:

— »Olaszország és Jugoszlávia között az új határok megállapításánál olyan nehézségek merültek fel, amelyek a térképen nem ellenőrizhetők, de annál inkább a gyakorlati alkalmazásban. Ez a körülmény szükségessé teszi a vitás pontok közös megállapodással történendő revízióját, hogy így kölcsönös eredményekhez jussunk.«

— Talán felesleges mondanom, hogy ez az időszerűtlen nyilatkozat nemcsak csodálkozást, de visszatetszést is idézett elő Olaszországban. Dudan képviselő, Zara városának értékes mandatariusza sietett felvilágosításért fordulni az olasz külügyminiszterhez. Dudan képviselő a következő két pontban foglalta kérdéseit:

1. Megfelel-e a valóságnak Bodrero tábornoknak a Neue Freie Presseben megjelent és illetékes helyről mindeddig meg nem cáfolt nyilatkozata?

2. Igenlő esetben mi a felfogása az

olasz külügyminiszternek Bodrero tábornoknak, az olasz hadsereg tábornokának és Olaszország belgrádi meghatalmazott miniszterének a nyilatkozatáról?

Zara képviselőjének a külügyminiszterhez intézett kérdésével élénken foglalkoznak politikai körökben, mert lehetetlennek tartják, hogy Bodrero tábornok, mint egy nagyhatalom meghatalmazott minisztere ne tartsa mindenek felett valónak a saját országának presztízst és hogy alárendelje annak érdekeit egy olyan országának, amelyben tartózkodik. Ezekben a politikai körökben úgy vannak értesülve, hogy az olasz-jugoszláv határmegállapítás a legbékésebb mederben haladt egy világos előzetes szerződés intenciói szerint, míg ma váratlanul egy határozottan olaszellenes politikusként miniszterré való kinevezése után arról kezdenek beszélni, hogy kölcsönös koncessziókat kell tenni. Az olasz közvélemény joggal kérdezi, hogy mire való ez a hátra való lépés? Es Bodrero tábornoknak, Olaszország belgrádi minisztere vajjon elfogadhatónak találta-e azt a lehetőséget, amelyet egy meggondolatlan és nem jóváhagyott Olasz országot lealázó nyilatkozatában sejtetni enged?

Aradon tartják meg az Erdélyi Katolikus Népszövetség kongresszusát

Megjelennek a romániai róm. kat. püspökök

ARAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az Erdélyi Katolikus Népszövetség október 25 és 26-án tartja meg Aradon a harmadik országos katolikus nagygyűlést. Az Erdélyi Katolikus Népszövetség vezetősége elsősorban azért választotta Aradot, hogy az itteni — városi és megyei — közönség előtt is ismeretessé tegye azokat az ügyeket, melyekkel a Katolikus Népszövetség foglalkozik. Azonkívül az ünnepi gyűlésekkel a hitéleti és szociális továbbfejlesztést is kívánja szolgálni. Az Aradon tartandó harmadik országos gyűlést eucharisztikus körmenettel fejezik be, amely hivatva van kidomborítani annak az összetartozandóságnak érzését, amely össze kell, hogy kapcsolja a Romá-

niában élő közel másfél millió katolikus hívőt. Célja különben megtörni még azt a közönyt is, amellyel az utóbbi időben a katolikusság a saját ügyeivel szemben viseltetik.

Az aradi országos gyűlésre kolozsvári rendezőbizottság teszi meg a rendelkezéseket s az eddigi tervek szerint azon részt vesz a bukaresti pápai nuncius is, amennyiben a konkordátum ügyében folytatott tárgyalások megjelenését lehetővé teszik, megjelennek azonban minden körülmények között Románia katolikus püspökei gróf Majláth Gusztáv, Boromissza Tibor, Bjelik Imre püspök apostoli kormányzó, valamint Pacha Agost püspöki helytartó. Ezenkívül bejelentette részvételét a lugosi görög katolikus püspök, míg a kor-

A lej Zürichben
nyitáskor 2.70

mány részéről Lepadatu szépművészeti miniszter vesz részt az ország katolikus nagygyűlésén. A rendezőség körülből 1200 résztvevőre számít, akik között Erdély mágnásai is, valamint a katolikus társadalom vezetői szintén részt vesznek.

A magyar parlamentet újából össze akarják hívni a szocialisták

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A nagy munkanélküliség orvoslása kérdésében a baloldali pártok a szocialisták kezdeményezésére újból össze akarják hívni a nemzeti gyűlést. Ott szóba hoznák a magánalkalmazottak kétségbeesítő helyzetét, akiknek sorsával semmiféle eddigi mentő kormányakció nem törődik. Két szenációja is lenne az ülésnek, még pedig valószínűleg Peidl Gyula tiltakozása az ellen, hogy a kormány hivatalból elrendelte a sajtóvétség megállapítását és az ügy lefolytatását a »Népszava« ellen a békecikksorozat miatt, amikben az izgatás tényét állapítja meg, a másik pedig valószínűleg Gömbös Gyula beszéde arról, hogy ne adja ki az Erzberger-gyilkosokat a magyar állam, hanem viselkedjék e kérdésben ugyanúgy, a mint a francia köztársaság tette a háború előtt a nekik szövetséges Oroszországgal szemben néhány hirtelen nihilista kiadatási kérdésében. Beszédében különben rámutatna arra is, hogy Magyarországnak nincs kölcsönös egyezménye egyetlen állammal se a politikai bűnösök kiadatása ügyében.

Rövid hírek mindenfelől

BUDAPEST. Az október 7-én összeülő nemzeti gyűlés legelőször a fővárosi törvényjavaslatok tárgyalását folytatja.

SANGHAI. Sanghainál elkezdődött harcok folynak. A város védői visszavonulásokban vannak.

BERLIN. Mexikóból érkezett távirat jelenti, hogy az ottani parlament ratifikálta Calles-nek köztársasági elnökké történt megválasztását. Calles Berlinben tartózkodik, s már megtette a lépéseket, hogy visszatérjen Mexikóba, s átvegye új hivatalát.

MADRID. A spanyol csapatok megindultak Tetuan felé. A benschülöttek támadását visszaverve, a riffkabilokat visszavonulásra kényszerítették.

SANGHAI. A polgárháború rövid szünet után újból teljes erővel dühöng. A támadók már Sanghai erődtényeit bombázzák.

Juriga a tótok vallásszabadságáért

POZSONY. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Juriga Nándor az ismert tót vezér óriási feltűnést keltő cikksorozatát írt a Slovak című tót néppárti lapba, amelyben követeli a tótság teljes vallási függetlenségét. Politikai terrorral fojtják el a csehek azoknak a szenteknek vallásos tiszteletét, akiknek neve a szlovenszkoí nép évezredek életével összeforrott. Így megtiltották Szent István, Szent Imre, Szent László, Szent Margit, és Szent Erzsébet ünneplését, akiknek emléke kedves a tótok nemzeti és vallásos érzületének. — Ugyanígyen jogon — írja a többiek közt — megtilthatnák Luther Márton reformátor tiszteletét is, aki legalább is volt olyan nemzetien német, mint ahogy magyarok voltak az ünneplésüket eltiltott tót szentek. Nem a féltelmetes magyar kérdéssről van itt szó tehát, hanem a tótság legelemibb jogainak és vallásszabadságának láb baltiprásáról, ami ellen az egész világ színe előtt fogjuk tiltakozó szavunkat felémelni.

Lemondott a görög kormány

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Athenből jelentik, hogy a görög kormány lemondott.

Olasz-német kereskedelmi szerződés

Budapestről jelentik: Az olasz kormány a napokban azzal a kéressel fordult a német kormányhoz, hogy a közeljövőben a két ország között kereskedelmi szerződést kössenek.

Macdonald csalódott a szocializmusban

Az angol miniszterelnök elégedetlen a szocialista szervezetek szellemével
A polgári pártok defetizmussal vádolják

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Az angol szocialista párt eddigi vezére alig kilenc hónapi kormányelnöksége után fölöttébb keserű hurokat kezd pengetni azokról a tapasztalatokról, amiket új állásában éppen eddigi elvtársai és politikai barátai szereztek neki. A londoni könyvpiacra nemrég jelent meg egy bámulatos elfogulatlansággal és őszinteséggel megírt munka: A szocializmus szervezete és kritikája, — amely az egész szocialista konstrukciót helyenként szinte ellenzéki élességgel támadja s amelynek előszavában az exmunkásvezér többek között ezeket mondja:

— Az igazi szocialista nagytömegekben egyre kevesebb az igazi szocializmus érzése és a munkás is egyre hajlandóbb elfelejteni, hogy a szocialista egységnek tagja s hogy nem helyezheti saját érdekeit a társadalom rovására előtérbe. Onkenyes béremelések, bérharcok és sztrájkok, a gazdasági termelés korlátozása magukban véve még korántsem jelentenek szocializmust, sőt igen alkalmassá arra, hogy a szocialista ideológia szellemét és politikai súlyát teljesen tévútra ragadják.

— A szocialisták egészen elfogult egyéni szempontból nézik és bírálják meg a tőke és munka harcának nem egy alapvető konfliktusát. Ellentmondanak a szocializmus igazi eszméjének — morál — és gazdaságellenesek s ezen az úton haladva előbb-utóbb valami kiszámíthatatlan katasztrófába fognak sodródni.

A Manchester Guardian, amely az érdekes nyilatkozatokkal vezércikkben foglalkozik, a maga részéről a következő kommentárt küldi a fájdalmas önvallomáshoz:

— Nyilvánvaló, hogy Macdonald illuziókat vesztett és áldozott fel. Igaz ugyan, hogy Macdonald úgy szóval, mint írásban, mindig amellettt tört pálcát, hogy a szocializmusra első sorban azért van szükség, hogy lassítsa és fékezze annak a társadalmi és államrendszernek az ug-rásszerű, forradalmi átalakulását.

— Macdonald ezért sohasem erőszakolt időnek előtti forradalmi reformokat,

elkövette azonban az orosz kommunistáknak azt a hibáját, hogy minden erényt és képességet egyedül a dolgozó osztályban feltételezzen s elhiggye, hogy a munkástömegeknek csak a régi rendszertől való megszabadításra van szükségük, hogy egyszerre jobbat és igazabbat építhessenek. Idealizált és tulbecsült s ezért csalódott az egész vonalon. Azt hitte, hogy a szocialista termelőképeség már mélyebben fekvő gyökeret eresztett s hogy egy szocialista kormányban lesz elég erő, megfékezni és gátak közé szorítani az emberek elvakult fanatizmusát, akik egy ilyen ideális impulzustól vezetve, talán engedékenyebben fognak bizonyos elkerülhetetlen formák szerint igazodni.

— Macdonald sohasem helyeselte az osztályharcokat, a sztrájkot, az erőszakos és méltánytalan elgáncsolását a kapitalizmusnak, s most mint egy kabinet feje, végre teljes világossággal tágabb, szabadabb perspektívából tudja látni, amit eddig kellőképp nem tudott megfigyelni, — hogy mindezek a felsorolt jelenségek, állásponatok és elvek ugyanannak az elfogultságnak, egyoldaluságnak és önzésnek a kinövésai, amelyek a szocialista rendszer kizárólag mint a tőke különös sajátosságát szokott megbélyegezni. Hiába — egyetlen kasztnak sincs monopoliuma bűneire, vagy érényeire.

Macdonald nagy defetista volt a háboruban

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A parlament első ülésén az ellenzék aránylag jelentéktelen kérdésben támadta a kormányt. Szemére vetették Macdonaldnak, hogy egy kommunista újságíró ügyét csak azért nem vitték esküdtszék elé, mivel ez az újságíró mentőtanúnak Macdonaldot akarta megidézteni. Macdonald ugyanis — erre hivatkozott volna a vádlott — a háboruban sokkal veszedelmesebb defetista propagandát vezetett, mint ő. Arra izgatott, hogy a csapatok ne menjenek a harctérre és a municiógyárak munkásai szabotáljanak, hogy a háborúnak vége vessék.

Champaubert márki

Milliók nyakék és kloroformos szoba
Egy román szélhámos hűlt helye Párisban

PARIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Érdekes ügyben nyomoz néhány nap óta a párisi rendőrség. Az ügynek az a főérdekessége, hogy végre egy olyan szélhámos nyomában van a világ város rendőrsége, akinek nagystílűre tervezett szélhámoságai nem sikerültek.

Néhány héttel ezelőtt a Párishoz közelfekvő Dinandban megjelent egy feltűnő eleganciával öltözött ur feleségével együtt. A gomblyukában a becsületrend szalagja ékeskedett, s rövid körületekintés után uri gesztussal kibérelt egy villát. Az uri gesztus abban nyilvánult meg, hogy a villa bérösszege iránt nem is érdeklődött. Egyszerűen kivette és beköltözött.

Pár nap múlva néhány nagy párisi ékszerész Champaubert márki aláírással levelet kapott, amelyben mintakollekciójukkal együtt dinandi villájába kérti őket, mert feleségének névnapjára ajándékot akar venni. Megjegyezte a levélben, hogy a bemutatandó nyakékek értéke egy milliónál, a karkötők értéke pedig négyszázezer franknál semmiesetre sem legyen kevesebb.

Az óvatos ékszerészek azonban mielőtt a »márki« kívánságát teljesítették volna, a rendőrséghez fordultak a márki személyazonosságának megállapítása céljából. S a hatóságok hamarosan megállapították, hogy Champaubert márki ismeretlen a francia nemes családok között s hogy szélhámos maffióverről lehet szó. Azonnal kimentek Diamandba, ahol

azonban már csak a »márki« hűlt helyét találták. A kastély egyik szobájában azonban minden elő volt készítve kloroformos merényletre, amelynek mindenesetre a jelentkező ékszerészek lettek volna az áldozatai.

A rendőrségnek erős a gyanuja, hogy Champaubert márki neve alatt Gabriel Gourand, régóta keresett szélhámos rejtőzik, aki után már két év óta nyomoz a párisi rendőrség. Ez a Gabriel Gourand pedig állítólag román állampolgár.

Kiutasítások a Zsilvölgyében

A besszarábiai mozgalmakkal állhat kapcsolatban az a szigorú rendelkezés, amely a kormány rendeletére a zsilvölgyi bányák szocialistáinak vezetőit szünteti helyükre toloncolja. Muntean Todor pártszervezeti titkárt és hat társát felszólították, hogy 2—4 órán belül onnan távozzanak, mert különben szülőhelyükre toloncolják. Kevésbé érthető az, hogy az Urikány-zsilvölgyi Kőszénbánya társaság Frey nevű igazgatója, továbbá Grosz és Petrik nevű mérnöke szintén kapnak ilyen felszólítást, mert hiszen ezek semmiféle érintkezésben nem voltak a szocialistákkal, sőt egyenesen érdekeltek voltak mindig közöttük. A helyzettől ismerősök a következő magyarázatát adják az utóbbi intézkedésnek. Az Urikányi mai napig sincs nacionalizálva, mert annak francia érdekeltsége van és a részvényeit csak készpénzért hajlandó kezébe adni. Pénz azonban nincs. Ez volna tehát háttere a bányá vezetéksége eltávolításának.

Briand ünnepélyesen bejelentette Franciaország csatlakozását a döntő-bíróshoz

GENE. (A Brassói Lapok tudósítójának távirati jelentése.) Briand francia delegátus a népszövetségi nagytanács ülésén ünnepélyesen bejelentette, hogy Franciaország csatlakozik a biztonságra és a döntőbíráskodásra vonatkozó jegyzőkönyvhöz. A bejelentést egyhangú ovációval fogadták a delegátusok.

Nem lesz kormányválság a csongrádi ügy miatt

A minisztertanács tisztázta a bonyodalmakat

BUDAPEST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A csongrádi bombamerénylet ügyében hozott ítélet még mindig erősen foglalkoztatja úgy a közvéleményt, mint a politikai életet. A rendőrségről kiszivárgott hírek szerint Popovics István felbujtót, aki mint ismeretes, magára vállalta a merényletet, — ismerik. Ezek a felbujtók különbözők az exponált egyesületek tagjai, akik azt akarták elérni, hogy a rendőrséget ezzel a csellel félrevezessék.

A tegnapi minisztertanácson különben az ítélettel kapcsolatos bonyodalmak már tisztázódtak. A honvédelmi miniszter írásos panasza alapján, a bírói függetlenség teljes megóvása mellett megindult a vizsgálat. A vizsgálat a debreceni tábla elnöke folytatja és azt fogja tisztázni, hogy merültek-e fel a tárgyaláson a nyomozó natoságokat kompromittáló és a tekintélyüket csorbító momentumok.

Az igazságügyminiszter tegnap újból nyilatkozott a 8. Orai Újságnak és nyilatkozatában leszögezi, hogy érdemben elmarad magától minden beavatkozást, mert a leendő bíróság van hívatva a konkrétumot eldönteni. Amennyiben a tárgyalás — mondotta — a tárgyalás vezetésében alakszerű hibák történtek, felügyeleti úton vizsgálom meg. A vizsgálatra forma szerint a honvédelmi miniszter írásos panasza és a belügyminiszter szóbeli panasza szolgál alapul.

Téves az a felfogás — folytatta az igazságügyminiszter — mintha köztem és a honvédelmi miniszter között nézeteltérések, vagy pláne harag volna. A honvédelmi miniszter csak összegezte a dolgokat, amelyekben a táncselelnők részéről a katonaság modorbeli megsértését látja. Kijelenthetem, olyan határozat, amely a bírói függetlenséget a legtovábból is sértene, nem hozatott. Egyes tendenciózus laphiresztelésekkel szemben megállapítható, hogy a kabinetben semmiféle változás nem történik. A csongrádi ügy el van intézve.

Rakovszky belügyminiszter az Esti Kurir munkatársának kijelentette, tény az, hogy felajánlotta lemondását, erre azonban nem került sor, mert sikerült közötte és az igazságügyminiszter között mutatkozó ellentétet elsimítani.

Október közepén bocsátják jegyzésre a német kölcsönt

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A Reuter-ügynökség jelentése szerint a Morgan-csoport és a Bank of England tárgyalásai a német kölcsön ügyében véget értek. A feltételek, amelyeket a tanácskozások folyamán állítottak fel, teljes összhangban vannak a szakértői tervezettel és a londoni konferencia határozataival. Az amerikára eső jegyzési összeg a kölcsönt minden valószínűség szerint október közepén minden országban egyidejűleg bocsátják jegyzésre.

BERLIN. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Luther pénzügyminiszter Londonba utazott a nyolcszáz millió német kölcsön ügyében való tárgyalások végett. Ezeknek a tárgyalásoknak befejezése küszöbön van. A Berliner Tageblatt értesülése szerint a kölcsönt kilencvenhetes árfolyamon hetes kamattal bocsátják ki.

Hitelt ígér Magyarországnak a német gazdasági élet

A Hansa Bund elnöke a magyar-német kapcsolatokról

BUDAPEST. (A Brassói Lapok munkatársától.) Érdekes vendége volt az egyik előkelő dunaparti szállónak Kurt von Kleefeld titkos tanácsos, kamarai elnök, Németország közgazdasági életének egyik vezető egyénisége, a hatalmas Hansa Bund elnöke. Kurt von Kleefeldnek a nővére felesége Stresemann, a volt kancellárnak s jelenlegi német külügyminiszternek. Stresemann vitte diadalra tudvalevőleg a genfi tárgyalások során a mérsékelt német álláspontot, s most ő vivja meg otthon a nagy harcot a genfi megállapodások végrehajtása érdekében. Kleefeld titkos tanácsos elutazása előtt fogadta a Brassói Lapok munkatársát és a következőket mondta a magyar-német kapcsolatokról:

— Erthető érdeklődéssel kíséri Németország a magyar gazdasági viszonyokat, hiszen a háború előtt oly sok vonatkozásban állott a két állam egymással és német részről most is megvan az igyekezet arra, hogy e kapcsolatokat felújítsuk. A németek vélekedése ugyanis az, hogy a központi államoknak egy közép-európai gazdasági egységben kell egyesülniük, e nélkül nincs fejlődési lehetőség.

A németek is igyekezni fognak, a mennyiben erre a közel jövőben lehetőség mutatkozik, a nehéz magyarországi hitelviszonyokon segíteni. A jelenlegi magas uzsorakamatok mellett szerzett hitelek nem alkalmasak a termelésre, azok a gazdasági testet csak gyöngítik.

A politikáról, exponált helyzete miatt, nem szívesen nyilatkozott. Végül is a következő érdekes kijelentést tette:

— Németország belső helyzete politikai tekintetben is örvedetesen konszolidálódik. Nagy lépésekkel haladunk e téren előre és nem szabad hitelt adni azoknak, a többé-kevésbé kiszínezett közleményeknek, melyek tendenciózusan pártállásuk szerint bal vagy jobboldali zavarásokról s akciókról adnak tudósítást. A Marx-Stresemann-kormány becsületes akarattal fáradozik oly irányban, hogy megőrizze a mérsékelt középut politikáját. A jelenlegi kormány távol áll minden pártpolitikától és egyetlen törekvése Németország gazdasági és politikai szanálása. Becsületes szándéka a kormánynak az, hogy vállalt nemzetközi kötelezettségeinek eleget tegyen.

Harc a végsőig iskoláinkért

Ismét elvettek egy felekezeti iskolát — A prefektus semmit sem tehet A rendház bírói jogorvoslatot keres

NAGYVARAD. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Angheliescu iskolapolitikájának eredményei egymásután mutatkoznak a folytonosan kibővülő botrányokban, iskolaelvételekben és újabb meg újabb rendeletekben, amelyek csak a felekezeti oktatás gyengítését, vagy végeredményben teljes megsemmisítését célozzák. S ezeknek a botrányoknak száma ismét szaporodott eggyel.

A legújabb nagyváradi iskolaelvétel szintén ezt bizonyítja. Megirtuk már nem régebben a Brassói Lapok hasábjain, hogy a hatóságok két hónappal ezelőtt lefoglalták a nagyváradi premontrai rendház váradszentimrei elemi iskoláját az állami elemi iskola céljaira. A tényleges elvételre akkoriban még nem került sor. Tegnap délután azonban megjelent az iskolában Sfurlu Traian főszolgabíró a kerületi tanfelügyelő kíséretében és felszólították a tanítókat, hogy az iskolát és a tanítói lakást három napon belül ürítsék ki és adják át az állami iskola céljaira. Teték ezt annak ellenére, hogy a tanítás az iskolában már megkezdődött. Ha pedig a tanító esetleg nem teljesítené ezt a

rendelkezést, akkor a karhatalom igénybe vételét helyezték kilátásba.

Minthogy az iskola elvétele teljesen törvénytelen volt, a premontrai rend főnöke és dr. Czegléd Miklós a rend ügyésze jelentették az esetet Popovici prefektusnak, akitől orvoslást kértek. A prefektus azonban kijelentette, hogy semmit sem tehet a dologban, mert a főszolgabíró és a tanfelügyelő egy miniszteri rendelet alapján járt el.

A rendfőnök és az ügyész erre kijelentették, hogy e példátlan jogfosztás ellen minden fórum előtt legerélyesebb tiltakozásukat fogják kifejezni és az iskolát csak az erőszaknak engedve adják át a hatalomnak.

Megvan a jogorvoslat

A rendfőnök és dr. Czegléd később felkeresték Caba Ágoston tanfelügyelőt, aki a kétségbeesett főnöknek kijelentette, hogy az elemi iskolát meg hagyják a premontraiaknak, csak egy szobát rekvirálnak belőle, az állami iskola számára, hogy a községet az iskolaépítéstől megkíméljék.

Melyek az új fegyelmi hatóságok?

BUKAREST. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A hivatalos lap legújabb száma rendeletet közöl, amellyel a belügyminiszter a közigazgatási tisztviselők fegyelmi ügyében a büntetések kiszabásának hatáskörét Erdélyre a következőkben állapítja meg:

Városokban a tisztviselők büntetésének kiszabása a jegyzőig bezárólag a polgármesterek hatáskörébe tartozik, a magasabb tisztviselők büntetése a polgármesteri hivatal véleményezése alapján a subprefekt hatáskörébe esik. A polgármesterek fegyelmi ügyei a belügyminiszter hatáskörébe van utalva. Járásokban a főszolgabírók és subprefektek szabják ki a kisebb büntetéseket.

A brit felsőház elnöke

LONDON. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A felsőház az elhunyt Grey helyébe Beauchamps gróftól választotta meg elnöknek.

Megkezdődtek a német-francia kereskedelmi tanácskozások

PÁRIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) A francia-német kereskedelmi szerződés megkötésére vonatkozó tárgyalások szerdán délután kezdődtek meg a külügyminiszteriumban. Az ülést az elnöklő Herriot nyitotta meg, aki üdvözölte a német delegátusokat, hangsúlyozva a most kezdődő tárgyalások rendkívüli fontosságát. A mostani tárgyalásoknak — mondotta — a kedvezően befejezett londoni tárgyalások logikus folytatásának kell lenniük. Majd azt a reményét fejezte ki, hogy a jóvátételi tervet végrehajtásáig most már mi sem fogja megzavarni, mert ezen alapszik a gazdasági jóviszony kimélyítésére irányuló minden fáradozás. Beszédét annak kijelentésével fejezte be Herriot, hogy a célt, amely a két ország közötti zavartalan árucserét megvalósítja, el kell érni, hogy annak a cserének ép oly virágzóvá kell lennie, mint az a háború előtt volt. Meg kell mutatnunk, hogy Franciaország és Németország kölcsönös jóakarattal hasznos szolgáltatásokat tehetnek egymásnak.

Brassó megye közalkalmazottainak vizsgáznok kell a román nyelvből

Október elsején kezdődnek a vizsgák — Aki nem tud levizsgázni, elbocsátják

(A Brassói Lapok munkatársától.) Ciurea Joachim dr. brassó megyei prefektus tegnap megyéjére szóló hatáskörrel kiadott egy rendeletet, amely szerint az összes belügyminisztérium alá tartozó tisztviselők kötelesek alávétetni magukat a brassó megyei prefektúra által legközelebb megtartandó román nyelvű vizsgáknak. A vizsgák október elsején kezdődnek, s a hónap végeig befejezést nyernek. A román nyelvű vizsgálatokon nem kötelesek résztvenni az okiráltságból ide kinevezett, áthelyezett és delegált tisztviselők, sem azok a hivatalfőnökök, akik tudják az állam nyelvét.

A rendelet felhívja a hivatalfőnököket, hogy összes tisztviselőikről és szolgálóikról készítsenek kimutatást annak ellenőrzése céljából, hogy valóban jelentkezők vizsgára az érdekeltek. A vizsgára azoknak az egykori magyar tisztviselőknek is joguk van jelentkezni, akiket annak idején a román nyelv nem tudása miatt bocsátottak el az állam szolgálatából. Ha megfelelnek a vizsgáknak és megfelelő üresedés kínálkozik, ezeket is visszafogadják az állam szolgálatába. A vizsgázató bizottság elnöke a prefektus, vagy akadályoztatása esetén a helyettese, tagjai a polgármester, vagy a delegátusa és a prefektus által megjelölendő román tanítási tanár. A vizsga tollbamondásból és beszédgyakorlatból áll. Azokat a tisztviselőket, akik a vizsgán elbuknak, a vonatkozó rendelet értelmében menesztik állásából.

Új rendelet a vasuti versenytárgyalásokról

Nem a vasutnál, hanem a Letéti Pénztárba kell elhelyezni a biztosítékokat

(A Brassói Lapok munkatársától.) A román államvasutak vezérigazgatósága most elérkezettnek látta az időt arra, hogy a vasuti versenytárgyalások alkalmával megkívánt biztosítékok letételének kérdését szabályozza. A biztosítékokat ezideig tudvalevőleg mindenkor a központi vezérigazgatósági vagy az illetékes kerületi üzletvezetőségi pénztárakba kellett letételbe helyezni az ajánlattevőknek.

A CFR. államvasutak bukaresti központja most új rendeletet adott ki ebben az ügyben, amely ma megérkezett a brassói vasutigazgatósághoz is. Eszerint a jövőben versenytárgyalások alkalmával sem egyetlen üzletvezetőség, sem maga a vezérigazgatóság nem fogadhat el letétet, hanem azokat vagy a bukaresti Letéti Pénztárban, vagy az illetékes pénzügyigazgatóságokon kell elhelyezni. Az ajánlattevő erről nyugtát kap, amelyet a pályázathoz csatol. Afelől is intézkedik a központi rendelkezés, hogy a biztosítékok ezentúl nem a fél nevére, s az államvasutak számlájára, hanem vagy a vasuti vezérigazgatóság vagy annak a kerületi üzletvezetőségnek a nevére kell elhelyezni, amelynek a kerületében bonyolítódik le a versenytárgyalás.

A versenytárgyalás lezajlása után a pályázatot nem nyert ajánlattevőknek nyomban visszaadják a biztosíték letételbe helyezéséről szóló nyugtát. Annak a nyugtája felett, aki megnyerte a hirdetett pályázatot, a CFR. rendelkezik s ő veszi fel a biztosítékokat a letét helyéről. Mindazokat a biztosítékokat, amelyeket már korábban helyeztek el a vezérigazgatósági, vagy kerületi üzletvezetőségi pénztárakba, tíz nap alatt felvehető, vagy ha ez nem történik meg, hivatalból helyezik át a Letéti Pénztárba s ez esetben az áthelyezési költségek az érdekelteket terhelik. Azok az ajánlattevők, akiknek valamely előző szerződésből kifolyólag pénzárandóságuk van a vasuttól, kérelmezhetik a központi vezérigazgatóságtól mentesítésüket az újabb biztosíték letétele alól.

Páristól Bukarestig ködben és viharban

Pelletier Doisy Franciaország legnépszerűbb embere — „Pivolo” leírja a páris—bukaresti etappeot

PÁRIS. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Emlékeztet még Pelletier Doisy-nak, a híres francia aviatikusnak csodálatos repülése Párisból Tokióba. Április 24-én indult el a francia fővárosból, s még aznap este elért Bukarestbe s innen óriási etappe-okban a Balkánt, Perzsiát, Indiát, Kínát és Indokínát átrepülve jutott el Japánba. Ez a repülés bámulatos gyorsaságával (46 nap alatt huszezer kilométert!) méltán a világot körülrepülő amerikai aviatikusok teljesítménye mellé állítható. Amilyen feszültséggel kísérte a francia nép a »sas« utját, olyan dicsőséges volt visszatérése. »Pivolo« — ahogy népszerűen nevezik a Porthosz fedélzetén utazott haza. Portsaidba eléje ment felesége, két francia és egy angol újságíró. A hajó kapitánya, akit előre értesítettek titokban tartotta a dolgot, s Pelletier Doisy nem akart hinni szemének, s könnyekre fakadt, midőn megpillantotta feleségét. Marseille-ben, majd Párisban valóságos diadalmamorban fogadták s biztos, hogy nincs ma nálánál népszerűbb ember Franciaországban.

Doisy érdekes utleírásban számolt be utjáról, ebből közöljük a következő részleteket.

Útnak indul a Jacquelin

Utleírása elején Pelletier Doisy arról számolt be, hogyan keresztelték el gépét a Jacquelin névre, hogyan vette fel a keresztelőt a Pathé filmgyár s hogy milyen jó jelek tekintetével, midőn véletlenül ép a keresztelőre érkezett egy japán bizottság az aerodromot megtekinteni. Az idő elég rossz volt. A »menyeczet« ahogy aviatikus nyelvünkön nevezzük »bedugaszolva«. De ha cselekedni akar az ember, csak a bátorító jeleket szabad észrevennie, s minden más előtt behunyni a szemét. Nos, jó nyugati szél fújt, mely segített indulásunkban. Középeurópából csak kevés hírünk volt, de ha több lett volna, csak több rossz hír lett volna. Ilyen körülmények között elhalasztani az indulást? Mire jó? Es aztán... Nem... Ugy éreztük, hogy néhány órai késéssel megkésülhet az egész terv...

„Isten veled”

Meghatva ráztam kezét s szálltam be a gépbe... »Bekapcsolni!« Negyedforduló csavarvonalban. A gépet óvatosan meredekre hágatom. Nagyszerűen kaitog, az újabb kísérletek is sikeresek. Most meredekbe vágok Isten veled!...

De hirtelen mi történik? Motorom egyszerre csak meggyöngül. A nézők — mint már elmesélték — e pillanatban megborzonek. Pedig egyszerűen csak az történt, hogy véletlenül felére zártam a gáz manette-t. Gyorsan észrevettem s most már egyenesen keletnek vágtam, négyszáz löderöm teljes, katogó erejével. A bajnak azonban még nem volt vége. Midőn beszálltam a gépbe, eltörtém órámat és apósomnál hagytam. Most észrevettem, hogy a chronométer, mely előttem van a gépbe erősítve szintén megállott. Így hát lehetetlen a benzinfogyasztást ellenőriznem és lemérnem a sebességet. Alljak meg és szálljak le? Bizony erre kényszerültem volna, ha nem jutott volna eszembe, hogy apám óráját, amit emlékül kaptam, egyenruhám belső zsebében magammal hozom. Képzeltető milyen gimnasztikát kellett véghezvinnem, míg előkapartam bőrkabátom és szvetterem alól, úgy, hogy ura maradjak közben a kor mányának is.

A Szajna és a Marne fölött

A Szajna völgyeire sűrű köd ereszkedett. Ki szerettem volna jutni belőle s ezért harminc méterre szálltam alá a folyó fölé. Majd egy órán át a Marne-t kerestem, hogy kalauzomnak válasszam. De hiába. A köd megtrikult később, anélkül, hogy szétoszlott volna. Ezernyolcszáz méterre emelkedve elhatároztam, hogy az iránytű után megyek 205 méteres óránkénti közepességgel. Vitry le Francois, majd Nancy vonultak el így lábaink alatt. Strassburgot kissé észak felé hagytam, s a Fekete erdő felé irányítottam a gépet. Németország nem akart diplomáciai utlevelet adni s így azt tanácsolták, hogy dél felé menjek, anélkül, hogy átröpülsem a birodalmat. De a motorom, az pompásan működött.

Szél és hóviharban

München két száz méter magasságban repültem át, amire egy záporosó kényszerített.

Máshol is így kellett megküzdenünk egész Tírolig a nagy záporral, amelyet helyenként sűrű köd váltott fel, szélroham, sőt még hóvihar is. Hogy igazodjak el ebben az ellenséges és álláhatatlan téli égben? A Dunát kerestem s ezt követtem összes kanyarulataim át ötvenméteres magasságban egész Budapestig. A rosszidő ellenére a budapesti francia kolónia a repülőtéren várta átrepülésünket. Mulatságos kis csoport a hivatalos fogadtatás öltönyeiben. Nagyon alacsonyan szállottam alá és »bonjour«-t intettem, de nem állottam meg. Jól ismertem a Bukarest felé vezető utat. Sajnos, a vidék teljesen elárasztva, nem adott többé tájékozódási pontot, s már majdnem kétségbe kezdtem esni, midőn egyszerre csak megpillantottam Szolnokot, ahol baj történt volt gépemmel, a nemrég Gonin-nal meglett Páris—konstantinápolyi utamon. Később a hid romjait is megpillantottam, amit a románok felrobbantottak a háború alatt. Ez Arad volt. Végül a Vörös-toronyi szoroshoz érkeztem, ahol két évvel ezelőtt a Kárpátok egyik legszebb részletét csodálhattam meg, midőn Calimenesti kolostornál jártam. Végül Rimnicu-Valceát pillantottam meg, ami mutatta, hogy a helyes uton avgyok.

Bukarestben nem várják az aviatikusokat

Ot óra volt, midőn Bukarestbe megérkeztem. Egy lélek nincs a téren. Gépemet a Franco-Roumain hangárjai felé gurítom, midőn látom, hogy öt-hat ember szalad felénk.

— Honnan jönnek? kiáltják mien előtt még én vagy Bezin leszállottunk volna gépünkön.

— Párisból!...

— Mikor indultak el?

— Ma reggel hat órakor...

— Oh! Hát ez lehetséges!

— Esküszöm, hogy igazi!

— Igen, igen! Tudjuk mi az Párisból jönni! Ezt még nem tették meg!...

En eléggé fáradtan érkeztem meg, s jobb lábam teljesen el volt zsibbadva. Am egy jó masszázs helyrehozott. Laurent kapitány a francia követség légi attaséja érkezett ki, hogy megtekintse Bréguet gépemet. Nagyon leszerette volna fényképezni, de nem sikerült neki az egész városban egyetlen fénygépezőgépet találnia. Ime így történt, hogy Bukarest, az egyetlen európai hely, ahol leszálltam, egyáltalán az egyetlen város is, ahol megusztam fényképezőlencse nélkül. Igaz hogy e tekintetben később annál bőségesebben kárpótoltak. Szükségtelen talán mondanom, ugy-e, hogy Laurent kapitány ebédet adott tisztelőinkre. En is, Bezin is alig ehattunk valamit reggel óta.

Halálos, régi szerelem volt Kosztikáné és az agyonlőtt ezredes között

BUDAPEST. (A Brassói Lapok munkatársától.) Fővárosszerte megdöbbenést keltett Valerian Zsigmond alezredes tragédiája. Mint jelentették, dr. Kosztika István pénzügyi főtanácsos az uccán agyonlőtte Valerian Zsigmond alezredesét, aki Kosztika dr. akarata ellenére ismétlen találkozott Kosztikánéval, aki férjétől külön élt, bár még nem voltak elválasztva. A rendőrség kihallgatta dr. Kosztikánét. Az asszony zokogva vallotta be a rendőrségnek, hogy

Valerian huszárezredeshez nem egyszerű szimpátia, hanem halálos, régi szerelem fűzte őt

Majd ennyit mondott a pénzügyi főtanácsos felesége:

— En vagyok a legszerencsétlenebb asszony, mert az az ember, akit szerettem, halott, s osztályrészem pedig a meghurcoltatás.

Ugyancsak kihallgatta a rendőrség Valerian Zsigmondnét is, aki épen a színházban értesült férje tragikus haláláról. Elmondotta, hogy férje Kosztikával jó barátságban volt, de persze arról sejtettem sem lehetett, hogy férje voltaképpen Kosztikáné miatt tartotta fenn a barátságot a pénzügyi főtanácsossal. A rendőrség folytatja a nyomozást.

KAVIAR A LEGJOBB HELILAP

HIREK

Szombat, október 4.

Katolikus naptár: Assisi Szent Ferenc. — Protestáns naptár: Ferenc. — Görög naptár: Szeptember 21. Kodrat apostol. — Izraelita naptár: 5685. Tisri. 6. Szabbath: Vajelekh.

A nap kel 6 óra 18 perckor, nyugszik 17 óra 52 perckor. Legközelebbi holdváltozás: első negyed október 5-én 16 óra 30 perckor.

Időjárás: Esőre hajló idő lényegtelen hőváltozással.

— **Nagy viharok az egész országban.** Bukarestből jelentik: Az egész országban néhány nap óta tartó szakadatlan esőzések igen sok helyen jelentékeny károkat okoztak, s különösen a vasuti forgalomban történt fennakadás. A Targoviste-Pucioasa vonalon az áradás miatt, amely teljesen elmosta a vasuti töltést, a forgalom teljesen szünetel. Ugyanakkor a szünetelt a forgalom a regát többi más vonalán is. Magában Bukarestben oly hatalmas eső esett, hogy a külvárosokat, ahol nincs csatornázás az utcákat a víz egészen ellepte, s néhány házát el is öntötte. Plojescben szintén nagy vihar volt, amely a telefonvezetékek nagy részét elpusztította.

— **Ártatlanul meghurcolták.** Nagyváradról jelentik tudósítónk: A Magyar uccában két nappal ezelőtt meghalt egy ötvenöt éves uriaszony. A szomszédok sütni kezdték, hogy az aszony nem természetes halállal halt meg s a gyilkossággal csodaszép husz éves leányát gyanúsították. A vád alapjául az szolgált, hogy az aszony és leánya az utóbbi időben igen sokat civakodtak. A rendőrség helyet adott a házbeliek gyanúsításainak, tegnap őrizetbe vette a leányt és jelentést tett az ügyészségnek. Palánkay Kálmán vizsgálóbíró azonnal elrendelte a boncolást, melynek megtörténte után konstatálták, hogy az aszony természetes halállal halt meg. A rendőrség természetesen azonnal szabadon engedte az ártatlanul meghurcolt leányt.

— **Merénylet készült a krisztianiai igazságügyi palota ellen.** Krisztianiból jelentik: Az igazságügyi palota pincéjében egy kilogramm dinamitot tartalmazó csomagot találtak részben leégett káccsal.

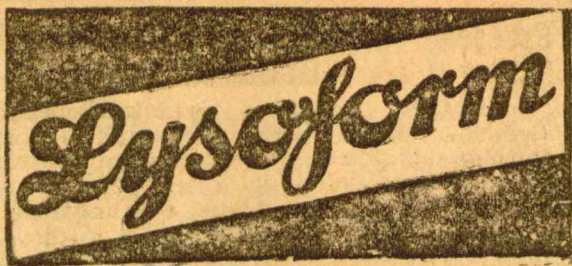
— **Kosztka vallomása.** Kosztka részletes kihallgatásán megerősítette előbbi állítását, hogy a gyilkosságot önvédelemből követte el és tagadja az előre megfontolást. Kosztkáné a perrendtartásra vonatkozva megtagadta a férje ellen való vallomást. Kosztka ellen az eljárás szándékos emberölés vádjá alapján folyik a vizsgálat s sorsa a csütörtöki tanuvallomástól függ.

— **Tűz az orsovai csendőrlaktanyán.** Lugosi tudósítónk jelentése. Könnyen veszedelmessé válható tűz ütött ki tegnap az orsovai csendőrlaktanya épületében. — Eddig még fel nem derített okokból a laktanya gazdasági épületének padlásán felhalmozott nagymennyiségű széna és szalma este felé kigyulladt és tőle az egész tetőzet pár perc alatt lángban állott. A csendőrlaktanyán és a tűzoltóság vállvetett felőrai munkájával sikerült a tüzet lokalizálni, így a laktanyaépület a leégés veszedelmétől megmenekült.

— **Vasuti katasztrófa hat halottal.** Nagymérvű vasuti szerencsétlenség történt tegnap Mainz közelében. A mainzi főpályaudvart a déli pályaudvarral összekötő alagutban egy személyvonat összeütközött a teljes sebességgel haladó mainz—mannheimi gyorsvonattal. Az összeütközés következtében mindkét mozdony tönkrement s mintegy öt vasuti kocsis egymásbotlódott. Az eddigi vizsgálók hat halottat, hat súlyos sebesültet és husz könnyű sebesültet állapítottak meg.

— **Egyháztanácsülés.** A brassói magyar evangélikus egyházközség tanácsa pénteken 1. és 3-án este 7 órakor ülést tart a lelkész lakon. Ezen ülésre a tagokat tisztelettel meghívja ezuton is az elnökség.

— **Drágul az újságok szállítási díja.** Az újságcsomagok vasuti szállítási díja az eddigi csomagonkénti 4 lejről október 1-től 5 lejre emelkedett.

Életkép a közbiztonságról

— Marosvásárhelyi tudósítónk jelenti, hogy valami régi törvény alapján ott csendőrökkel hozatják vissza azokat a rendőröket, akik az alacsony fizetés miatt állásukat kénytelenek elhagyni.

- Mit visz az autó?
- Csendőrt.
- Hát a csendőr kit kísér?
- Rendőrt.
- Hová kíséred csendőr azt a rendőrt?
- Az állomáshelyére, ahonnan megszökött. Mert hát rendnek muszáj lenni.

A polgár fejét vakarva: Furcsa állapot! Nincs rend rendőr nélkül, de amlat látom, rendőr sincs csendőr nélkül, s mégis a csendőr csinálja sok helyen a legnagyobb rendtelenséget.

— **Elindult az Amerikának épített Zeppelin.** Friedrichshafenből jelentik: Az Amerikának épített Zeppelin léghajó a napokban indul el Newyorkba. A léghajót a tengeren át három amerikai hadihajó fogja kísérni. A Zeppelin parancsnoka szerint a léghajóval harminc óra alatt érnek át. A friedrichshafeni gyárat elindulás után lebontják és ezután csupán Amerikában építhetnek Zeppelineket.

— **Ne végy házat látatlanban.** Nagyvárad tudósítónk jelenti: Kósa Ferenc és Vanák Piroska nagyszántói lakosok tegnap beállítottak Schillinger Mór Pável uccai lakására és előadták, hogy Vanák Piroska szüleinek Nagyszántón háza és földje van, melyet hajlandók tizezer lejerért eladni. Együttal bemutattak Schillingernek egy ismeretlen embert, mint a Vanák Piroska apját. Schillingernek tettett a dolog, megvette a házat látatlanban és a szerződés aláírásával egyidejűleg a tizezer lejt ki is fizette. Mikor azonban az eladók eltávoztak a pénzzel, Schillingernek gyanusnak tetszett a dolog és jelenlést tett a rendőrségen, amely csakhamar letartóztatta a két ismert szélhámost.

— **Gyűlölte táplált gyermekét.** Borzalmas bűntény történt a nagyváradai gyermekmenhelyen. A menhelyen bent lakik egy anya, Mankovich Anna, aki a saját gyermeke mellett egy másik beteg gyermeket is táplált. Mankovich gyűlölte az idegen gyermeket és többször tiltakozott is az ellen, hogy ő táplálja. Tegnap délből Mankovich kiment a konyhába és állítólag ez alatt az idő alatt ismeretlen kezek a csecsemő mindkét fülét kitépték. A csecsemő sírására figyelmesek lettek a szomszédokban levő anyák, akik Mankovichhal együtt jelentették az esetet a menhely igazgatóságának. A rendőrség kiszállt a helyszínre, és kihallgatták Mankovichot is, de mivel tanu nincs, a borzalmas bűntény tettese ellen nem lehet eljárást indítani. A legtöbb gyanu Mankovich ellen szól, de bizonyítékok nincsenek még. A vizsgálat folyik.

— **Temesváron leszállították az élelmiszerárakat.** Temesvári tudósítónk jelenti: A városi tanács tegnap megtartott ülésén az élelmiszerárakat a következőképpen maximálta. A marhahús árát, mely eddig 27—29 lej volt, 26—28 lejre szállította le. A növendék marhahúst 16—19-ről, 16—18-ra, a borjúhús árát egyenesen 38, a disznóhús árát pedig 40 lejre szállította le. A zsir árát 66 lejben, a fehér liszt árát 14 lej helyett 13 lej 75 bani, a főzőliszt árát pedig 13 helyett 12 lej 70 baniban állapította meg ab malom. A félbarna és barna liszt ára megmaradt. A fehérkenyér marad továbbra is 13 lej, a félbarna kenyér az eddigi 10.50 helyett 10 lej.

— **Ügyvéd és bankigazgató harca egy lakásért.** Nagyvárad munkatársunk jelenti: Sanatopol Alfonz ügyvéd feljelentette a járásbírósnál Seitner Jonelt, a Banca Marmorosch volt főnökét, mert Seitner elvette az ügyvéd lakását. A bankigazgató ugyanis megvásárolta azt a kórház-uccai házat, amelyben Sanatopol 2 szobás lakást birtokosként az előző tulajdonostól. A házvétel után Seitner elvette az ügyvéd lakását és a butorokat kihordatta belőle s így a szobákat üresnek minősíthették. A járásbírósnak ma tárgyalta az ügyet és kimondta, hogy a kérdéses lakás Seitnerrel illeti meg, mivel a lakás kiürült és a vonatkozó törvények szerint a háztulajdonos rendelkezik a megüresedett lakások felett.

— **Környei végleg elkerült az Operától.** Budapestről táviratozzák, hogy a m. kir. Operaház vezetősége, mint Környei Béla maga nyilatkoztatta ki a Magyarországi című lapnak, fizetési differenciák miatt megszakította a tárgyalásokat a művésszel.

— **Román élelapp, amely veszélyezteti az államrendet.** Nagyváradról jelentik, hogy a Gombosiu Ulpiu által szerkesztett Vulturul című élelapp legutóbbi számát a hatóságok elkobozták egy satirikus cikke miatt, amely állítólag veszélyeztette az államrendet.

— **Leégett a viztorony a lugosi állomáson.** Lugosi tudósítónk jelentése. Sulyos kimenetelű tüzesetnek kevés híján martalékvá lett tegnap a lugosi vasúti állomás, amelynek közvetlen tőzsomszédságában a többemeletes viztorony faépítménye, valószínűleg egy elhaladó mozdony kéményéből kipattant szikrától tüzet fogott és a szokatlan hőségben pillanatok alatt a fatornyot lángba börtölte. Az azonnal kivonult tűzoltóság csak a legnagyobb erőfeszítés árán tudta három órai kemény munka után a tüzet eloltani és a szomszédos bódék, raktárépületek, valamint az állomási főépület tűzbeborulását megakadályozni.

— **Leány a vonat alatt.** Halálosvégi baleset történt ma reggel félhét órakor Derestyében. A Tömös felől jövő 3451. számú tehervonat a 4913. kilométerjelzőnél elűtötte Bancitei Anna 24 éves bácsfalusi sikeknéma leányt. A mozdony kerekei összezúzták a bodogtalan leány mellét, s vállból kitépték a balkezét és levágták a ballábát. Az iszonyatos sérülések következtében a leány még a helyszínen meghalt. A rendőrség azt hiszi, hogy a szerencsétlen leány öngyilkosságot követett el.

* **Zongoratanítás.** Özv. Hübner Richárdné október 1-én újból megkezdte a zongoratanítást Arvaház-ucca 7 szám alatt.

— **Repülés tíz utassal Párisból Londonba.** Londonból jelentik, hogy egy négy motoros francia repülőgép, melyet Bajac pilóta kormányzott, tíz utassal és több száz kiló súlyú podgyásszal Bourgetből egy és háromnegyed óra alatt a croydoni repülőtelepre érkezett. A gép rettentő sebességgel haladt: egy óra alatt 499 kilométert tett meg. Ez az első eset, hogy a Páris—londoni utat egy óra 45 perc alatt tették meg. Egy másik pilóta Raveu Párisból Strassburgba, ami 800 kilométer távolság, 2 és fél óra alatt volt.

(*) „Averző aréna” a legragyogóbb film alkotás főszerepben: Rodolfo Valentino. 9180

— **Kisázsziába internálják az összes Törökországban működő bolsevistákat.** Konstantinápolyból jelenti tudósítónk: Az orosz propaganda-népbiztosság ez utóbbi időkben fokozott mértékben árasztotta el Törökországot bolsevik agitátorokkal, akiknek működése sok zavart okozott már. Ujabban pedig a működési szabadság agresszív is tette őket, sőt a török határok mentén már osztagokat is szereltek fel, amelyekkel úgy a törökök, mint a szomszédos lakosságot állandó rémületben tartották. A török kormány a legerélyesebb rendszabályokat léptette életbe ellenük, a közrend ellenségének minősítette a törököket és erős csendőrséget küldött ki a lefegyverzésükre. Ebből az alkalomból fogták el Konstantinápolyban egy titkos, municioszállító gőzöst is, melynek rakományát a török állami arzenál foglalt le. A bolsevikiekre pedig valóságos hajtóvadászat kezdődött és sikerült is több ezer magukat igazolni nem tudó agitátort elfogni és Kisázsziába deportálni.

— Eljegyzés. Sztreisl Aranka Tölgyes és Alexander Illés Gyergyóbékás, jegyesek.

— Szabásmintás divatlapok legújabb számai megérkeztek a Brassói Lapok könyvnyomdájába. Record 10 sz. 30 lej, A legújabb divat 9 sz. 30 lej. Perfect Mode 26 sz. 40 lej. Postai megrendeléseket azonnal elintézzük.

*) Áru- és üzletberendezés kiállítás, Rózsater 2.

— Modern Mozgó. Ma pénteken vetítik utoljára »Pat és Patachon mint fényképészek« című mulatságos vigjátékot. »Spanyol bikaviadalok.« A tarka-barka ünnepe, hányt-vetett életű hős torreadorok, ember és állat vért és izgalmat lihegő küzdelmét tárja elénk. »A vérző aréna« egy bájos szerelmi történet keretében. Szombat, vasárnap, hétfőn és kedden vetíti a Modern mozgó. Főszerepben: Rodolfo Valentino és Agnes Ayres. Kedvezményes és szabadjegyek az első két előadáshoz érvénytelenek, csupán szombaton 5—7-ig, vasárnap 3—5-ig vehetők azok igénybe. Dacára annak, hogy a film minden nagy sláger filmnek felette áll, a helyárok mincsenek emelve.

(*) »A vérző aréna« a legpompásabb Dorian sláger az idei szezon kimagasló irodalmilag is értékes film szenzációja. Szombaton mutatja be a Modern Mozgó. 9180

— Apolló Mozgó. A démonok karjaiban nagy érdeklődést kelt a közönség körében. Az egyes jelenetek oly izgalmasak, hogy mindenki halálos csöndben várja a fejleményeket. Houdine a láncfűző ebben a filmben felülmulja Luciano Albertinét és Macistet. Jön a »Colibri« az ucca leánya, főszerepben a híres Ossi Oswaldával, 7 felvonásos vigjáték. Ezt a filmet joggal a legbájosabb vigjátéknak nevezhetjük.

Irkéletes szabású raglánok csak NEUMANN-nál.

(*) Ha jól és olcsón akar öltözködni, vásároljon a Szabómesterek Árucarnokában. Brassó, Weisz-Mihály-ucca 2 sz. 1. em. 2104

(*) Románul legkönnyebben megtanulhat, Andrási nyelvtanár legközelebbi zsebszótárából tanulmaz 17.000 román szót. Ara Lei 55. Kapható Benkő Mór kiadónál Sfântu-Gheorghe és minden könyvkereskedésben. 5824

* Izsák Ferenc tánciskolájában (Gyevéverein) az őszi tanfolyamok október 6-án kezdődnek. Külön csoportban, gyermekek, felnőttek, kezdők, haladók. Magánórák az őszi szemes mondaitanokból ugyiszintén testnevelő prechestica. Beiratkozni Vár-ucca 110 szám alatt és este 7—10 óráig a tánciskolában lehet.

(*) Orvosi hír. Dr. Nagy László orvos rendelőjét Arvaház-uccából Hentes-ucca 6. szám alá helyezte. Fogad: Bel, bejáró- sebész és vér (nem) beteg. d. e. 10—1 és d. u. 3—4-ig. 2100

Betörték a vagyonszűzesség pénztárába Karánsbesen

Lugosról jelenti tudósítónk: Kellemes után kellemetlen látogatásokban volt része a múlt héten a karánsbeseni vagyonszűzességnek. Néhány nappal ezelőtt ugyanis Berthelot francia generális látogatta meg Karánsbesen Constantinescu földmívelésügyi miniszter társaságában. Az illusztris vendégeket a városi, vármegyei és katonai hatóságok nagy és ünnepélyes pompával fogadták, a karánsbeseni vagyonszűzesség pedig három napig tartó nagy vendégségeket rendezett a tiszteltükre. A tábornok és társasága a karánsbeseni pazar vendégség fárasztó napjai után Herkulesfürdőre utazott, de eltávozásuk után eseményszámba menő látogatás felett még napirendre sem térhetett a csendes és eseménytelen kis város közönsége. amikor tegnap már egy másik, kevésbé kellemes szenzációra érredett. A generális és a miniszter látogatása után tegnap éjjel hivatlan és váratlan látogatók jelentek meg a vagyonszűzesség főterén levő palotájában s úgy látszik, hogy részesedni kívántak a gazdag vagyonszűzesség pazar vendégszeretében, mert az egyik pénztári szobában levő Wertheim-kasszát megfúrták. A szekrényben csupán kétezer lej találtak és a sovány zsákmánnyal tovább álltak anélkül, hogy a belső pénztárhelyiségben levő másik Wertheim-szekrényben, amelyikben pedig százezreket kitevő pénzek voltak felhalmozva, csak hozzá is nyultak volna. Érdekes, hogy a betörés éjszakáján a főtéren posztoló rendőr észrevette ugyan a betörést, de mert egymaga nem mert, vagy nem akart a dologba beleavatkozni, sipjelzést sem adott le, nehogy ezzel a betörőket elriassza, hanem azonnal az őrségre sietett erősítésért. Mire azonban az erősítéssel visszaérkezett, a betörők sovány zsákmányukkal már tovább álltak.

Groedelék megkezdik Kisázsia erdeinek kitermelését

BRASSO. (A Brassói Lapok tudósítójától.) Groedelék tárgyalásokat folytatnak a török kormánnyal egy nagyszabású üzlet megvalósítása érdekében. Ezek a tárgyalások most befejeződtek. Báró Groedelék egy angol pénzcsoporttal együtt megállapodtak a török kormánnyal a Fekete-tenger partján levő erdőségek kihasználására. A megállapodás keresztül vitelére angol tőkésekkel részvénytársaságot alakítanak. A megalapítandó társaság három millió török font felett fog rendelkezni, amelyből félmilliót a török kormánynak kell jegyeznie. Ezt az alaptőkét rövidesen tíz millió fontra emelik fel. A társaság egyelőre 100 ezer fontot helyezett óvadékképpen letétbe, amelyet a szerződés aláírása után 300 ezer fontra emelt fel. A nagy kiterjedésű erdőgazdaság mellett a társaság Ereğliben, Devrekben, Sinopeben és Boluban feldolgozó gyárakat fog létesíteni és ezenkívül ezekben a községekben erdészeti iskolákat is alapítanak, amelyek költségeihez a vállalat 20 ezer török fonttal járul hozzá. A társaság a szerződés aláírása után három hónappal köteles működését megkezdni és 1925 március elsején már az első adórészletet is fizetni kell. A társaság kötelezi továbbá magát arra, hogy az újjáépítési minisztériumnak az Anatólia újjáépítéséhez szükséges faanyagot 10 százalékkal a piaci árak alatt szállítja.

Ennek a szerződésnek alapján, amelyet aláírása után a társaság alapszabályaival együtt török minisztertanács elé terjesztenek, a társaság jogot kap a Bolu, Castamonn, Sinope, Zunguldac és még néhány kisebb község határában elterülő erdők 50 éves kihasználására. Ennek az 50 évnél eltelte után az egész üzem minden tartozékaival a török állam tulajdonába megy át.

Br. Groedelék ezzel a szerződéssel Maramaros, Erdély, Galicia és Ausztria után most már a kisázsiai erdőket veszik birtokba. Tinktettel arra, hogy Kisásiában ezidőszent tanult erdészakmunkások aligha vannak, bizo nyosra vehető, hogy Groedelék különösen Erdélyből és Maramarostól fognak szakmunkásokat kitelepíteni. Ezenkívül Groedelék őr si konkurenciát fognak csinálni a romániai fakivitelnek, amely most elveszti egyik legfőbb piacát. Ebből a szempontból elsősorban az Ofa és Foresta exportjának árt a Groedelék sok száz milliós üzlet, amelynek alapján mégis az itt szerzett vagyont szolgál.

IRODALOM, MŰVESZET

* Gmeiner Lujza második zongoraestélye Siegmund Egonnal a második zongoránál, ma pénteken este a szász gimnázium aulájában fog megtartatni. A még megmaradt jegyek a Klingsor hangversenyirodánál és esetleg az esti pénztárnál.

* A régi Műcsarnokot kibővítik. Az Andrássy-úti régi Műcsarnok első emeletén levő tizenkét Lotz-freskó termet a kultusz-minisztérium visszaadta eredeti rendeltetésének, a magyar képzőművészetnek. S erre a teremre elsősorban a városligeti új Műcsarnokról lemondani kész Képzőművészeti Társulat tart számot. Közben a kultuszminisztériumban megérlelődött egy terv, amelynek megvalósítása egy nagyméretű, felső világítású kiállítási teremmel bővítendő ki a régi Műcsarnokot, amely így nagyobb szabású tárlatok rendezésére is alkalmassá válik. Semmi sem áll majd tehát az útjában annak, hogy a Szépművészeti Múzeum birtokába vehesse az új Műcsarnokot, ahová Petrovics Elek a magyar modern művészet alkotásait a magyar Luxembourg Múzeumot szánja.

SPORT

(x) Kinizsi—Brasovia mérkőzés vasárnap. Románia legerősebb csapata, a Kinizsi mely már három év óta tartja kezében az ország bajnokságát, vasárnap Brassóban játszik. A brassói futballrajongóknak most lesz alkalmuk első ízben a Kinizsit Brassóban látni és ez a mérkőzés valószínűleg nagy élvezetet fog szerezni mindenkinek. Ezuttal alkalmunk nyílik, hogy a brassói futballsport stílusát összehasonlítsuk az ország legjobb csapatának stílusával s egyuttal megállapítsuk azt a fejlődést, amelyen a mi csapataink átmentek azóta, amikor a Kinizsi pár évvel ezelőtt 5:1 arányban mérkőzött a Brasoviával. A mérkőzés iránt óriási érdeklődés nyilvánul meg mindenfelé és valószínűleg rekord közönség fogja végignézni a két csapat küzdelmét. A meccs vasárnap délután négy órakor kezdődik a Brasovia pályáján. Jegyek elővételben a kapu-uccai Binder N. és A. cégnél.

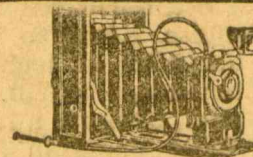
(x) Amsterdamban lesz az 1928 évi olimpiád. Hosszas tárgyalások után végleges már az 1928-i olimpiád színhelye, még pedig az eredetileg is jelölt Amsterdam. Az olimpiai bizottság már érintkezésbe lépett a város tanácsával, mellyel rendezést illetőleg teljes megállapodásra jutott.

(*) A F. S. S. R. labdarúgó szakosztálya központ, bizottságának általános szabályai hiteles magyar fordításban megjelent és kapható a Brassói Lapok könyvnyomdájában. Minden futballal foglalkozó ember el kell olvassa ezt a könyvet. Ara 20— lej.

(x) Olaszország 1924. évi atlétikai bajnokságai. Az olaszok atlétikai nemzeti bajnoksági versenyei Bolognában kerültek eldöntésre. Elért eredményeik általában gyengék, egyedül új sprintercsillaguk, Meregatti eredményei részesültek ünneplésben. Részletes eredmények: 100 m.: Meregatti 10.8, 200 m.: Meregatti 22.6, 400 m.: Gargiullo 50.6, 800 m.: Cominotto 1:57.8, 5000 m.: Davoli 15:44.4, 10,000 m.: Speroni 34:39, 110 gát: Contoli 16.2, 400 gát: Facelli 58.8, magasugrás: Galnieri 180, távolugrás: Tommasi 698, súlydobás: Pigi 1330, kalapácsvetés: Zeni 4161, 10 km. gyaloglás: Frigerio 48.28, 4x100 m. staféta: La Fenice 44.6, Florenben tartották a marathoni bajnokságokat és 421 km.-en Bertini győzött 3 ó. 38.6 mp. alatt, 2. Agnoletti 3.06:20.8, 3. Toschi 3.15:36.6. A gyaloglást Pavesi nyerte 4.09:45.8-el.

(x) Magyarország céllövő fegyverbajnokságát Velez Rezső nyerte meg. Velez nagyszerű formáját mutatja, hogy nyolc új országos bajnokságot állított fel.

A gólkirály. Futball-regény. Irta: Pánczél Lajos. Ara 35 lej. Megrendelhető a »Brassói Lapok« könyvnyomdájától Brassó, Kapu-u. 64-66.

Vidéki amatőr fényképezők kérjenek

árjegyzéket

POLITZER fotoáruházától CAREII-MARE Nagyvárosy : Vidéki szétküldés.

Hirdesse meg árúit a »Brassói Lapok«-ban és özönével kapja a rendelést, mert a »Brassói Lapok«-at mindenki olvassa.

Értesítjük a t. közönséget, hogy a bejelentett párisi ajándékok megérkeztek.

Vasárnap, október hó 5-én
délelőtti 10 órától — este 11 óráig
NAGY PÁRISI

DIVAT-KIÁLLITÁS

AZ ÜZLETHELYISÉGBEN

Ascher Testvérek

BRASSÓ

KAPU-UGCA 5. SZAM.

BRASSÓ

MEZŐGAZDASÁG

A bő almaszüret gondolai

Erdélyben az idén bőhozamu és kiváló minőségű almatermés volt. Mennyiség dolgában az 1920-as, minőség tekintetében azonban csak a húsz év előtti termés volt a mostanihoz hasonló. Hozzáértők becslése szerint Erdély almatermése összesen 4 ezer vagonra tehető, ami körülbelül 120 millió lejnek, szóval mintegy 15 ezer vagon buza árának felel meg. Ez természetesen nagy részben kiviteltre vár, mert belföldön alig értékesíthető ilyen mennyiség. Az almaexportra vonatkozólag már 1922-ben komoly kísérletezések történtek és egy száz gyümölcsértékesítő társaság csupán Szatmár, Beszterce és Szolnok-Doboka megyében 120 vagon almát vásárolt össze, amelynek kivitele azonban nem sikerült. Ugyanis sem Csehszlovákia, sem Magyarország nem adott erre vonatkozólag behozatali engedélyt, tehát kénytelenek voltak a megvásárolt almamennyiséget Bukarestbe vinni, s itt megtörtént aztán az, hogy Bukarestben a gyümölcs olcsóbb volt, mint a termelés helyén.

Most, hogy ismét kitűnő almatermés van, 120 millió lej értékű alma vár eladásra. Az erdélyi alma iránt Ausztriából, Németországból és Magyarországból bizonyos érdeklődés tapasztalható, mint megírtuk, Magyarország az alma beviteli vámját felére szállította le, de a magas kiviteli illetékek az export terén újabb nehézséget idéznek elő. Hogy az erdélyi almakivitel, ami pedig igen nagy jelentőségű lenne, a kívánt rendes mederben történjen, ahhoz legelső sorban a kiviteli illetékek eltörlése kellene s helyettük inkább premiumokkal és szállítási kedvezményekkel kellene elősegíteni a nagyfontosságú exporttevékenységet.

(—) **A világ búzatermése.** Az eddig nyilvánosságra került hivatalos termésbecslések szerint az európai búzatermés átlagban alatta maradt a tavalyinak. Államok szerint részletezve, Belgium búzatermése az idén 3.5 millió mázsa (tavaly 3.4 millió mázsa volt), Bulgária 10.3 (9.9), Spanyolország 37.1 (42.8), Magyarország 13.7 (13.4), Lengyelország 11.6 (13.5), Csehszlovákia 9.2 (9.7), millió métermázsa. Anglia búzatermése 6.3 millió quarter, szemben az előző évi 7.1 millió quarterrel (1 quarter 12.760 kg.) Az Egyesült Államok idei búzatermése nagyobb a tavalyinál, bár a bevetett terület csökkent. A kormány 589 millió bushelra becsüli a téli, 225 millió bushelra a tavaszi buza hozamát, szemben a tavalyi 572, illetve 213 millió bushellel (1 bushel 27.216 kgr.) A kanadai búzatermést 282 millió bushelra becsülik, tavaly 474 millió bushel volt. Argentína 6.72 millió tonna, (tavaly 5.33 millió) búzát termelt az idén. Ausztrália búzatermését 126 millió bushelra becsülik, amiből Ausztrália 79.2 millió bushelt exportálhat, míg tavaly csak 60 millió bushel kerülhetett kiviteltre. Brit-India búzatermését 98.4 millió mázsára becsülik, a tavalyi termés 109.5 millió métermázsa volt.

(—) **Budapesti értéktőzsde.** Tartózkodó irányzat mellett az árfolyamok jelentéktelenül változtak. Zárlati árfolyamok ezresekben: Magyar hitel 415, Osztrák hitel 149, Rima 120, Déli vasút 52, Államvasút 420, Kohó 275, Atlatika 19, Ganz Danubius 1850, Kőszén 2250, Papiripar 30, Nasici 1800, Szlavonia 73, Földhitelbank 220, Viktória malom 192, Kereskedelmi hitelbank 20, Pesti Magyar Kereskedelmi 1013, Beocsini 705, Urikányi 640, Láng 80, Lipták 10 és háromnegyed, Schlick 43.5, Brassói 273, Zabolai 58, Baróti 2.1, Cukoripar 1860, Klottild 45, Temesi szesz 200, Hungária műtrágya 84.5, Olasz Bank 20, Angolmagyar 41, Leszámitoló 57, Magyar-Cseh 22 és egynegyed, Nova 129, Kronberger 14, Közüti 57, Csáky 12 és egynegyed, Izzó 535, Magnezit 1400, Viktória Butor 3 és háromnegyed, Ofa 430, Malomsoki 6, Pesti Hazai 2880,

KÖZGAZDASÁG

Új palotájába költözött a Brassói Népbank

A Kapu-ucca 59. szám alatt ujonnan épített, csinos, háromemeletes palota vonja magára a figyelmet. A homlokzaton elhelyezett méhkas jelzi, hogy takarékpénztár áll előttünk, a cégábrája a Brassói Népbank Részvénytársaság nevét hordja, beavatottak pedig tudják, hogy a palota a bank céljaira épült székház, amelynek fényes és szakszerűen berendezett helyiségeiben folytatja immár két napja a szívély, külső keretekhez szokott bank működését.

Az ujonnan felavatott bankpalota beszédes bizonyítéka annak az intenzív munkának és céltudatos fejlődésnek, amelyet a mintegy negyven évvel ezelőtt egyszerű brassói magyar polgárok által alapított szívély pénzügyintézetecske feltűntet. Munkakörében mindig a reális szolidaritás volt a fő irányító elv s a mint idővel erősödött Brassó város magyar polgársága, úgy izmosodott fokozatosan annak bankja is s amilyen erőt adott az intézetnek a polgárság ragaszkodása, éppoly állandó támogatója volt és marad a bank is a polgárság gazdasági vállalkozásainak.

A polgárság mellett a gazdasági szakkörök bizalma, a tárgyilagos és szolid, kockázatos hazárdorségtól irtozó bankpolitikája, tisztaságai elvei s vezetőinek gondos látköre a legutóbbi időben szinte páratlan lendülettel vitték előre a bank megizmosodását és növekedését, úgy, hogy ez délkeleti Erdély leg-hatalmasabb önálló magyar gazdasági intézményévé nőtte ki magát.

Felélénkült üzleti tevékenysége és nagyarányúvá fejlett bankforgalma számára letette szüknek és alkalmatlannak bizonyultak eddigi ideiglenes helyiségei, amelyekbe a hatósági erőszak kényszerítette a bankot a kapu-uccai úgynevezett Magyar Házban birtokos termékből. Gondoskodni kellett tehát oly helyiségekről, amelyek a bank nekilendült fejlődésének és üzleti érdekeinek megfelelnek s amelyekben biztos alapot nyerhet jövőbeli gazdasági céljaihoz és elhivatottságához: az ország központjában s erős gazdasági gócponton lévén székhelye, természetes összekötő láncszem az erdélyi gazdasági intézmények és a régi királyságbeli gazdasági szervezetek között. A bank működési kereteinek kiépítése mellett a jelenlegi vezetőséget a részvényesek érdekeinek a megóvása is vezette a házipénztárral, mert amíg a részvényeseknek a tőkék egyszerű kihelyezése után többkevesebb osztalékot lehet ugyan nyújtani, de ez a mód nem menti meg tőkéjüket s a részvények belső értékét a fokozatos devalvációtól. Ezért a mai vezetőség sem zárkozhatott el az elől az általános törekvés elől, amely kelendő befektetéssel valorizált alapot teremt a tőkék értékének biztosítására. S mint részvényesek és betétesek megnyugvással gondolhatnak arra, hogy flottáns papírfedezetek helyett értékingadozásnak ki nem tett csinos bankpalota alkotja pénzükre a szilárd fedezetet, amely a befektetett tőke számszerű értékénél a felépítés ideje alatt is számértékben jelentékenyen magasabbra emelkedett.

Az új palota derékszőgben indul ki a kapu-uccai frontról s hosszan elnyúlva éles szögben vág neki az Ötvös-uccára, ahová az udvari bejáró nyílik. Mi a kapu-uccai járdáról könnyed lépéssel siklunk be két szélesen kimélyített kirakat közt a földszinti üzleti csarnokba, ahol a legmodernebb berendezett bank forgalmi terme tárul elénk. A szelfogó előtér balfelől benyúlója s jobbfelől kijárata mellett jókora szabad téren vannak elhelyezve a felek kényelmére szolgáló széksorok s dolgozó asztalok. A széles körben meghuzódó s fehér márványlapokkal borított két pult nagy teret zár körül a feleket szolgáló tisztviselők részére. A közből maradt széles folyosó tükörsima parkettjét vastag futószőnyeg borítja. Balfelől a háttérben a központi fűtés óriási zöld csempekályhája csillan biztatóan felénk, mellette a telefonfülke várja a feleket s a bank közönségét, a jobb oldalon a falak mellett hideg büszkeséggel merednek ránk a gazdag bensejű hatalmas páncélszekrények, a harmonikusan elsimuló mennyezetről pedig villamos csillárok szorják ránk fényüket. Erezzük, hogy pénz közelében vagyunk, hogy pénzzel és pénzért folyik a széles márványlapok előtt és mögött a munka.

A pénz is szívesen keres új és modern lakást. Tetszik neki a fényes s bizalmat gerjesztő otthon. A balkézt legelől elhelyezett betéti osztálynál pénzt szorongató és számláló üzletfelek sora várakozik... csak pár perc s a fél betétkönyvvel távozik, a bank sok-sok

millióra rugó betétállománya pedig újabb kontingensekkel gyarapodik. A folyószámlákon át új osztályba jutunk, ahol átutaló rendelkezéseket vesznek fel, utalványokat, csekkeket, hitelleveleket állítanak ki s bankgaranciáról tárgyalnak. Mind nagyjelentőségű és fontos gazdasági tényező a mai pénzügyvilágban, amikor pénzhelyettesítőkre és gyors, biztonságos kifizetésekre van szükség. A vezető tisztviselő nyilatkozata szerint a Népbanknak az ország minden számottevő piacával van összeköttetése, s a legjelentősebb, legjobb és leghiszelegőbb pénzügyintézetekkel fennálló kapcsolatai révén behálózza az egész országot. Jobbról a jelzálogkölcson és váltók osztálya dolgozik a háttérben. Jellemző a mai viszonyokra és jelentős eltolódásra az az adott tájékoztató, hogy jelzálogos hitelt alig kérnek, sőt a régi adósok is sorra fizetik tartozásaikat. Hiába, drága a bekebelezés... A hitelműveleteket jórészt váltók útján bonyolítják le. Többnyire kereskedők számítottatnak le — rövid lejáratú váltókat. Aztán egy teljesen külön birodalom következik: a pénztáros fülkéje, hol ropognak a százasok és suhannak az ezresek...

Új helyiségben, valahol mélyen és hátul, rejtett helyeken, vastag falazattal övezetten, kőben, cementben és vasban van elkészítve a modern bankok erődítménye és büszkesége: a séf, a páncélmakara, háromszorosan biztosított páncélszerkezettel, bérelhető fiókokkal, betörés és tűzálló biztosítékokkal. Így nyugodtan hitelt adhatunk a bank vezető tisztviselője kijelentésének, hogy a bank elvállal megőrzésre értékeket, ékszereket, aranyt, ezüstneműt, átvessz letétbe és kezelésbe értékpapírokat s kész bérbeadni egész fiókokat. S ha a páncélmakara sem elég tágas, külön lépcső vezet le a teljesen körülboltozott és megerősített pinceépítménybe, ahol a Niebelungok kincsei is elférnének s talán nagyobb biztonságban táplálnák a hősi ábrándokat itt — mint a Rajna iszapjában.

E kincsek után sovárgó merengésből író gépek kattogása zavar fel: a levelező osztályban vagyunk. A szomszéd szobában hatalmas kiterített könyvek foliánsaiba a számok végzetellen sora repül; itt dolgoznak a könyvelők. Elegáns, modern bútorszobába lépünk, ahonnan nem hiányozhatnak az áruló bőrfotelek. Ez csak a bankigazgató szobája lehet. Asztalán cégfelirásos levelek, irományok, friss közgazdasági lapok, telefonapparat és... a szomszéd terem szívély, hosszan elnyúló szobából zöld posztóval fedett ovális asztal s mellette körben álló karos-székek kiváncsiskodnak ki. Ez a bank igazgatósági és felügyelő bizottsági szobája és tanácskozó terme. Innen indulnak ki az irányító szálak, innen az éltető idegek, a kidolgozott tervek, a megalapozott és biztató jövő új alakulatokkal, új kapcsolatokkal, új üzletágakkal... Remény van a devizaosztály felállítására, terv az áruosztály megindítására. Új, eleven élet, mozgalmas tevékenység, friss energia s acélos kedv hullámszik vezetőnkől felénk.

Puha szőnyegen járjuk végig visszajövet a szobákat s a bankot azzal az érzéssel hagyjuk el, hogy irigylésre méltó lehet az olyan intézmény sorsa és ellentálló az ereje, mely képes volt a legválságosabb és legmegpróbáltatottabb időkben ilyen székház megteremtésére.

A MAI PÉNZPIAC

Csütörtök, október 2.

A világpiacra lényegtelen árfolyamingerőzések állapítható meg.

A belföldi piacon tegnap délután lángha üzletmenettel indul a forgalom. Áru bőven van, de a pénzhány miatt kevés az üzletkötés. Az árfolyamok 36.75 lejes svájci frank alapnak felelnek meg. Ma reggel ugyanilyen hangulatban kezdődik a forgalom. Erdélynek Bukaresttel a vonalzavar miatt összeköttetése nincs s délfelé e miatt élenkül kereslet mellett érezhető az áruhiány.

Zürich. Devizák (zárjelben a tegnapi zárástól való eltérések.) Nyitás: egy dollár 5.24 és egyenlő (—1), egy angol font 23.41 és fél (—1 és fél), száz francia frank 27.82 és fél, száz olasz lira 22.97 és fél (—1 és egynegyed), száz cseh korona 15.75 (+25), száz dinár 7.20 (+3), száz leva 3.87 és fél, száz lej 2.70 (+2), tízezer magyar korona 0.68, tízezer osztrák korona 0.73 és háromnegyed (—egynegyed), száz járadékmárka 124 és fél.

Felelős szerkesztő: Kocsis Béla.

Kiadó: »Brassói Lapok« nyomdája.

Cimbalmozik?

Moravetz cimbalom albuma már megjelent.

Egy igazi meglepetés a cimbalmozók számára. Kiválókatótt briliáns darabok gyűjteménye.

Mindenütt kapható!

21471—924. tan. szám.

Hirdetmény.

Mărăsești részvénytársaság az ipari vasuti vágányt, amely Chiotild r. t. tulajdona volt, átváltoztatni szándékozik.

A tárgyalás e felett a helyszínén fog megtartatni f. é. október hó 7-én d. e. 10 órakor, még pedig Brassói állomáson, miről az érdekeltek értesítettek.

Brassó, 1924. szeptember hó 30-án.

6021

A városi tanács.

21610—924. tan. szám.

Hirdetmény.

A bukaresti román acélhorganykötél gyár „Ancora” R. T. a Schmidt testvérek féle cég Garage vonala meghosszabbítása által a Brassó bertalani vonalon néhány rendes Garage vonalat építeni szándékozik.

Ezen vonal bejárása f. é. október hó 7-én déli 8 órakor eszközöltetik. — Találkozó hely Brassó állomás.

Miről az érdekeltek ezennel értesítettek.

Brassó, 1924. október hó 1-én.

6020

A városi tanács.

Románia V. területi parancsnokság vezérkari szolgálat 1924 évi augusztus 4-én kelt 8690—1924 sz.

Hirdetmény.

Az összes érdekelt, az állítási lajstromok összeállításával megbízott hatóságoknak és különösen az összes polgármesteri hivataloknak hozatik tudomására, hogy ezen évben az 1924 évfolyambeli állítási lajstromok végén a véderőtvény 14. §-a alapján a következő ifjak kategóriák irandók be a csatolt területekről (t. i. Temesvárról, Erdélyből, Bucovinából, Besszarábiából, Cadrilaterből stb.)

a) az összes 1880—1896 években született ifjak, akik sem a 421—1920 D. m.-ben előírt ellenőrzőbizottság előtt sem az 1924 és 1925 évi sorozóbizottságok előtt vagy a sorozójárások sorozóbizottsága előtt (véderőtvény 218. §-a) nem jelentek meg;

b) az összes 1897-ben és 1898-ban született ifjak, akikre vonatkozólag a 40—22 és 64—1923 számú körrendeletek nem lettek alkalmazva.

Mindazok kategóriára vonatkozólag az 1926 évfolyam sorozóbizottságok a 421—920 D. M. és a 40—922 és a 64—923 körrendeletek rendelkezéseivel alkalmazkodni tartoznak, ilyenformán, hogy a katonai képzettségük, valamint az életkoruk, a rangfokozatuk és az állásuk szerint, amelyről az illető állam hadseregében rendelkeznek és az előmutatandó okmányok alapján határoznak.

Egyszersmind az összes fent említett ifjak figyelmeztetnek arra, hogy a lakóhelyük előjáróságával az állítási lajstromba való beíratásukat kérik és az 1926 évfolyam sorozásakor a sorozóbizottság előtt megjelenni tartoznak még akkor is, ha különböző okokból nem lettek beírva az állítási lajstromba.

Mindazok, akik akkor sem vetik alá magukat a rendeletnek és ezen hirdetmény rendelkezésének, jövőben az életkoruknak megfelelő évfolyammal mint kihagyottak soroztatnak, alá lévén vetve a véderőtvény 44., 58. és 112. §§-ainak és ezen törvényhez kiadott végreh. utasítás 31., 297. és 303. §§-ai összes következményeknek, még pedig:

a) elveszítik a katonai szolgálat alóli felmentési jogot;

b) az első tényleges szolgálati év letelte után időleges szabadságot nem fognak kapni még akkor sem, ha a tartalékos tiszt — vagy a tartalékos altiszt — képesítési bizonyítványt elnyerik;

c) elküldetnek a polgári bíróságok elé, amelyek 2—6 havi szabadságbüntetésre megbüntethetik. Ezen büntetések végrehajtása után 4 évre valamely fegyvernemhez behivatnak.

Ezen hirdetményt a hadügyminiszteriumnak Sectia recrutări osztálya 1924 évi június hó 27-én kelt 43486 számú rendeletével a csatolt területeknek 1880—98 években bezárólag született ifjak érdekében, valamint a katonai viszonyoknak végleges rendezése érdekében adta ki a román állam törvényei értelmében.

Ezen hirdetmény a községi előjáróságnál, a templomoknál, nyilvános helyeken stb. kifüggesztendő és a lakosságnak minden módon eszközözlendő pontos keresztülvitelre közhírré teendő. 6013

Az V. területi parancsnokság parancsnoka.

Dir. tábornok

J. VERNESCU.

Şef de Stat Major

Colonel PALADE.

KELLERMANN:

Schwedenklee utolsó szerelme

AZ ALAGUT világhírű szerzőjének legújabb regénye magyar fordításban. — Egy sokat átélő 45 év körüli férfi utolsó, viharos fellobbanása az elbeszéléséről kires Kellermann nagy-szerű előadásában.

Ára 45.— lej.

Kapható mindenütt.

Kiadta: BRASSÓI LAPOK KÖNYVOSZTÁLYA BRASSÓBAN

JÁVOR BÉLA;

HÁROM LEÁNY

Kis regény.

A „NÉPSZERŰ REGÉNYEK” legújabb száma.

Három fiatal és tapasztalatlan leánynak a története, akik naiv ábrándjaikkal a színpályán akarják életük nagy célját: a boldogságot elérni. A mindvégig érdekes és lebilincselő regényben mindenki a legélvezetesebb szórakoztató olvasmányt találja.

ÁRA 12 LEJ.

Kapható minden könyvesboltban, valamint a Brassói Lapok minden bizonmányosánál. Megrendelhető az összeg előzetes beküldése mellett a

Brassói Lapok könyvosztályától.

TIBERIU SOLTÉS

cérmagyári lerakat.

ARAD

737

Amann & Söhne

műselyemfonál áru gyára vezérképviselője és gyári lerakata.

COURTHS MAHLER**LEGSZEBB MŰVEI:**

Színlelt házasság 45.— L.

Fény és homály 45.— ”

Szegény fecske 45.— ”

Ne ítélj! 45.— ”

Apja leánya 45.— ”

Forgószél kisasszony 50.— ”

A férfi sorsa a nő 50.— ”

Kata házassága 60.— ”

Virágakövek közt 60.— ”

Koldus grófkisasszony 60.— ”

A visszajáró muít 60.— ”

Minden könyv izléses kiállításban, többszínű fedőlappal. Megrendelhető a Brassói Lapok könyvosztályától utánvétellel, vagy az összeg előzetes beküldésével.

Könyvkereskedőknek megfelelő rabattot adunk!

150 hl. küküllőmenti fajborok

Thomasbräu, Nagyszeben-Sibiu.

1921-beli, eladók és pedig:
Muskotály
Rizling
Traminer
Leányka

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy szó ára: 3 lei. — Vastagabb betűvel 6 lei. — Állást keresőknek 25%o engedmény. — Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei.

Apróhirdetéseket a fenti eredeti árak mellett bizománysunknál is feladhat minden helységben, aki pontosan továbbítja azokat kiadóhivatalunkhoz. — Csal választékkal felszerelt kérdőszekendők válaszunk.

Személyszállító autó-vállalat. — Jancsó. Telefon 5—30 Brassó, Fekete-ucca 44. 9488

Lencsét és feketebor-sós árpát tisztító rostát (trieőrt) keresek megvételre vagy több ideig használatra. Cím Száva Gerő Macşa (Treiscaune). 6006

Mészárszékekben megbízható pénztárnoknok keresetetik. Cím Kut-u. 23 sz. 6003

Eladó ház Csikszere-dában a Bulevardul Regele Ferdinand I. 13 sz. 4 modern lakosztályból és két üzlethelyiségből álló ház a beltelekkel s raktárhelyiséggel együtt eladó. Ez ügyben a szükséges felvilágosítással a tulajdonos szolgál. 7977

Tárgyal-Mureşen (Marosvásárhely) vendéglő beszállóval bérbeadó 5 évre, berendezésnek örök áron megvételével Tudakozódni „Terra” ügynőség Tg.-Mureş, Strada Regina Maria 2. 5965

Eladó rézagyak, madrárok, szekrények, asztal székek, vásári láda. Egres-ucca 10. 7990

Magyar házaspár udvar és konyha részére és egy megbízható kocsis regáti uradalomhoz kerestetik. Cím Crainiclanu Comuna Bălăria. Jud. Vlasca. 7976

Jói töző hazvezetőnő keres falura magános fiatalember. Cím 7986 sz. alatt a kiadóban.

Megnyílt az Első Erdélyi pászka sütőde, Oradea-Mare, Körös-ucca 37. Kohn Salamon. 5860

2 ügyes kintő leány keresetetik a Brassói Lapok kiadóhivatalában.

Egészséges tengerit

kocsittelekben legolcsóbb napi áron azonnal ajánl.

Csakis viszonteladóknek és gyárosoknak.
SZENDE JÁNOS, Brassó, Árva-ház-u. 3. sz. — TELEFON: 112.